

**Avaleht>Teie õigused>Kuriteoohvrid>Hüvitamine>Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt**

Tsiviilõiguse valdkonnas jätkuvad ELi õiguse kohaselt need pooleliolevaid menetlused, mis on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu. Vastastikusel kokkuleppel Ühendkuningriigiga hoiab e-õiguskeskkonna portaal Ühendkuningriigiga seotud asjakohast teavet oma portaalis kuni 2022. aasta lõpuni.

**Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt**

Inglismaa ja Wales

**Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?**

Õiguses tähendab kahjuhüvitis isikule tekitatud vara- või isikukahju hüvitamiseks makstavat rahasummat. Niisuguseid nõudeid menettatakse üldjuhul tsiviilkohtus ja tavaliselt ei ole need seotud kuriteo või kuriteo toimepanijaga. Samas on Teil võimalik taotleda hüvitist, kui olete saanud kannatada vägivallakuriteos – sel juhul on tegu kuriteokahju hüvitamisega, mis erineb hüvitise nõudmisest tsiviilõigusliku deliiktiõiguse alusel.

Kohtud võivad mõista kuriteo toimepanijalt ohvri kasuks välja rahalise hüvitise eeskätt ohvritele tekitatud isiku- või varakahju eest. Valitsus peab oluliseks, et teo toimepanijad heastaksid kahju, mille nad oma kuriteoga tekitasid. Viimastel aastatel on seda korda tõhustatud ja kohtud peavad asjakohastel juhtudel kaaluma kahjuhüvitise määramist. Tühistatud on 5000 naelsterlingi suurune ülempiir kahjuhüvitiste määramisel magistraadikohtus menetletavates asjades, kus teo toimepanija on vähemalt 18-aastane. Ohvri kasuks hüvitise väljajätmisel võivad kohtud määrata selle suuruse vastavalt teo toimepanija majanduslikule olukorrale.

Kui olete kannatanud kahju teise isiku tegevuse või tegevusetuse tagajärjel, näiteks jäänud ilma sissetulekust, kaotanud vara või saanud vigastada, võite esitada selle kahju eest hüvitist. Selline nõue esitatakse tsiviilkohtule ja see ei sõltu üldse sellest, kas kriminaalmenetlus on algatatud või mitte.

**Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?**

Kahju hüvitamise nõudmine ei sõltu mingilgi määral kriminaalmenetlusest. Samas võib süüdimõistva kohtuotsuse olemasolu kasutada kahjuhüvitise nõudmisel tõendina, et kuriteo toimepanija tegi seda, mida talle ette heidetakse. Seetõttu võib mõnel juhul olla soovitatav enne kahjuhüvitise nõude esitamist oodata, kuni kriminaalmenetlus on lõppenud.

**Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?**

Tsiviilõiguslikus korras on võimalik taotleda mitut liiki kahjuhüvitisi olenevalt tekitatud kahjust või vigastusest, kuid eeskätt on võimalik nõuda hüvitist saamata jäänud raha või sissetuleku, varalise kahju ja muu säärase eest või (isikukahju puhul) valu, kannatuste ja elukvaliteedi languse eest. Mis tahes kahjuhüvitise maksmise eesmärk on taastada olukord, milles olite enne juhtumi toimumist. Eri liiki kahjusid tuleb eristada.

Kuriteokahju hüvitamise kava raames makstavat hüvitist vähendatakse tsiviilkahju eest makstava hüvitise ulatuses.

**Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?**

Jah, Inglismaal ja Walesis tuleb nõue esitada nõudevormil N1. Vt täpsemalt: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money>. Alla 5000 euro suurusega nõuete esitamise korral Euroopas on valdusajades võimalik kasutada Euroopa väiksemate nõuete menetlust või Euroopa maksekäsku. Vt ka <https://www.gov.uk/recover-debt-from-elsewhere-in-european-union>.

**Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?**

Tsiviilhagi puhul tuleb kaebused tõendada tõenäosuste kaalumise teel. Selleks on vaja esitada piisavad tõendid kostja väidetavalt kahju tekitanud tegevuse kohta ja tõendid selle kohta, et tema tegevus tõepoolest selle kahju tekitas. Samuti on vaja tõendada kahju ulatust ja selleks vajalikud tõendid olenevad sellest, mida nõutakse. Üldjuhul kuuluvad nende hulka kviitungid, müügiarved, palgalehed jms rahalise kahju korral ning arstitõendid isikukahju korral.

**Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?**

Jah, tasud on kehtestatud ja need sõltuvad nõude suurusest; vt täpsemalt: <https://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/ex50-eng.pdf>.

**Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?**

Tsiviilasjades on tasuta õigusabi saamine väga piiratud ja see sõltub nõude laadist. On ebatõenäoline, et isik, kelle alaline elukoht ei ole Ühendkuningriigis, saab tasuta õigusabi. Vt täpsemalt: <https://www.gov.uk/legal-aid/eligibility>. Tsiviilkohtumenetluses esindatakse hagejaid peamiselt tingimusliku tasukokkuleppe alusel, mis tähendab, et kui võitu ei saavutata, siis tasu ei maksta.

<https://www.lawsociety.org.uk/support-services/advice/articles/new-model-conditional-fee-agreement/>

**Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?**

Tsiviilhagi ei esitata kriminaalkohtule. Need asjad on teineteisest sõltumatud.

**Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?**

Otsus selle kohta, kas tsiviilasjas tehtud lahend edasi kaevata või mitte, oleneb asjaoludest. Vt täpsemalt:

<https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part52>.

**Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?**

Inglismaa ja Walesi õigussüsteemis vastutab täitmismeetodi valiku eest täielikult täitmist taotlev pool. Tsiviilkohtud võimaldavad kasutada mitmesuguseid eri meetodeid, mille abil täitmist taotlev pool saab kohtuotsuse enda kasuks täitmisele pöörata. Need on täitemäärused, sissetuleku kinnipidamine, kolmanda isiku valduses oleva vara arestimine, võlgniku vara arestimine ning võlgniku vara sundrealiseerimine. Vt täpsemalt:

<https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money/enforce-a-judgment>.

Viimati uuendatud: 08/10/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.